

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5539/05

בג"ץ 5550/05

בג"ץ 1439/07

בפני :

כבוד השופט א' גרוניס
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט י' אלון

העותרים בבג"ץ 5539/05 :

1. גדיר עטאללה
2. עטאללה ראאד פאיז

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 5539/05 :

1. שר הבטחון
2. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון

העותרים בבג"ץ 5550/05 :

1. שריף אבו סנינה
2. כמאל אבו גרארה
3. חסן חלקם

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 5550/05 :

1. שר התחבורה
2. המפקד הצבאי ביהודה ושומרון
3. המפקד הצבאי ברצועת עזה

העותרים בבג"ץ 1439/07 :

1. שתייה נהיל מופיד מחמוד
2. נאז'יה אבו כאלד
3. מופיד אבו כאלד שתייה
4. מחמוד אבו כאלד שתייה
5. מוחמד אבו כאלד שתייה
6. מראם אבו כאלד שתייה
7. האגודה לזכויות האזרח בישראל

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 1439/07 :

1. שר התחבורה
2. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

תאריך הישיבה : כ' בחשון התשס"ח (01.11.07)

בשם העותרים בבג"ץ
עו"ד נ' מהנא : 5539/05

בשם העותרים בבג"ץ
עו"ד ר' כהן : 5550/05

בשם העותרים בבג"ץ
עו"ד ד' יקיר, עו"ד נ' דקואר : 1439/07

בשם המשיבים בבג"ץ
5539/05, בבג"ץ 5550/05
ובבג"ץ 1439/07 :

עו"ד מ' צוק, עו"ד י' גנסיין

פסק-דין

השופט א' גרוניס:

1. לפנינו שלוש עתירות שעניינן בקשות של תושבי האזור, השהים בישראל בהיתרי שהייה זמניים הידועים כהיתרי מת"ק (מינהלת תיאום וקישור), כי המשיבים יעניקו להם היתר לנהוג ברכב בתחומי מדינת ישראל. במסגרת העתירות משיגים העותרים על הוראות שונות שנקבעו על ידי המפקד הצבאי באזור, על תקנות מסוימות שהותקנו על ידי שר התחבורה ולחלופין על הסירוב הפרטני ליתן רישיון נהיגה.

2. שתיים מהעתירות הוגשו על ידי אנשים השהים בישראל מכוח היתרי מת"ק ואילו העתירה השלישית (בג"ץ 1439/07) הוגשה הן על ידי אדם השהה בישראל

כאמור ובני משפחתו והן על ידי האגודה לזכויות האזרח בישראל. בפתח הדברים, נבקש לסקור את העובדות, עליהן מבוססת כל אחת משלוש העתירות:

(א) בג"ץ 1439/07- העותר 1 הינו תושב יהודה ושומרון הנשוי לעותרת 2, אזרחית ישראלית. בני הזוג מתגוררים כיום בלוד. כחלק מהליך הסדרת מעמדו בישראל, אישר משרד הפנים לעותר 1 בשנת 2000 לשהות בישראל לתקופה של 12 חודשים. אישור זה מתחדש מעת לעת, ומכוחו מונפק לו היתר שהייה ועבודה על ידי מינהלת התיאום והקישור. בהיתר השהייה והעבודה רשומה הערה, שלפיה אין העותר 1 רשאי לנהוג ברכב במדינת ישראל. בקשה להנפקת היתר, שיאפשר לו לנהוג ברכב בישראל, שהוגשה למדור רישום אוכלוסין במשרד היועץ המשפטי של איזור יהודה ושומרון, נדחתה. בתגובה לבקשה נאמר, כי המשיב 2 (להלן - המפקד הצבאי) אינו מנפיק במהלך השנים האחרונות היתרים לתושבי האזור, המאפשרים להם נהיגה ברכב בישראל. פנייה בנדון נעשתה אף למשיב 1 (להלן - שר התחבורה). יצוין, כי בנם של בני הזוג סובל מנכות, המחייבת אותו לעבור בדיקות רפואיות תדירות. מכאן, הצורך הנטען ברישיון נהיגה לעותר 1.

(ב) בג"ץ 5550/05- העותר 1 הינו תושב חברון, המתגורר באשדוד. בקשתו לאיחוד משפחות עם רעייתו הישראלית אושרה בחודש אפריל 2002. העותר 2 הינו תושב רפיח, המתגורר בשגב שלום, סמוך לבאר שבע. בקשתו לאיחוד משפחות עם רעייתו, תושבת ישראל, אושרה בשנת 2000. העותר 3, הינו תושב בית לחם ומתגורר בירושלים. בקשתו לאיחוד משפחות אושרה בשנת 2004. רעייתו הינה בעלת מעמד של תושבת קבע, בשל היותה תושבת מזרח ירושלים. כל אחד מהעותרים פנה למשרד הרישוי במקום מגוריו על מנת להמיר את רישיון הנהיגה שלו ברישיון ישראלי. בכל אחד מהמקרים נענו הם כי כל עוד לא ניתן להם מספר זהות ישראלי וכל עוד לא נרשמו הם במרשם האוכלוסין (דבר שאינו אפשרי על פי מעמדם החוקי הנוכחי), אין הם יכולים לקבל רישיון נהיגה ישראלי. יצוין, כי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן - חוק הוראת השעה), מונע שדרוג מעמדם החוקי של העותרים ולכן נמנעת מהם האפשרות להירשם במרשם האוכלוסין.

(ג) בג"ץ 5539/05- העותר 2 הינו תושב יהודה ושומרון הנשוי לעותרת 1, שהינה תושבת ישראל. שני בני הזוג מתגוררים בג'בל מוכבר בירושלים. בקשת העותרת 1 לקבל מעמד בישראל עבור בעלה אושרה על ידי משרד הפנים ביום 21.12.04. העותר 2 מחזיק בהיתר כניסה לישראל ממנהל התיאום והקישור האזרחי בבית לחם. העותר 2 פנה למשרד הרישוי בירושלים על מנת לקבל רישיון נהיגה בישראל. בתגובה נמסר לעותר, כי לשם כך עליו לקבל היתר מאת המפקד הצבאי. בקשתו לקבל היתר כאמור נדחתה.

3. העותרים מלינים על הוראות חוקיות שונות שנקבעו על ידי המפקד הצבאי וכן על תקנות שהתקין שר התחבורה. בסעיף 3 להוראות בדבר תנועה ותעבורה (יהודה והשומרון), התשכ"ט-1968 (להלן - הוראות התנועה והתעבורה), שהוצאו על ידי המפקד הצבאי, נקבע:

"לא ינהג תושב האזור רכב מנועי, בין באזור ובין מחוצה לו, אלא אם הרכב המנועי רשום באזור ונושא אותם סימני היכר שנקבעו לו באזור".

תקנה 175 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן - תקנות התעבורה), קובעת כי:

"על אף האמור בסימן זה, לא יינתן ולא יחודש רישיון נהיגה לתושב אזור כמשמעותו בתקנה 578, אלא אם כן שוכנעה רשות הרישוי, מטעמים מיוחדים, לתת או לחדשו".

תקנה 578 לתקנות התעבורה קובעת כי:

"לא ינהג תושב אזור רכב שאינו רשום באזור אלא אם כן יש בידו היתר לכך מאת מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור או מי שהוא הסמיך לכך".

יש להזכיר הוראה נוספת בתקנות התעבורה שבעלי הדין לא התייחסו אליה. מדובר בתקנה 15ב(2) לתקנות התעבורה הקובעת כי רשות המוסמכת ליתן תעודה (כולל רישיון נהיגה) רשאית שלא לתיתה, להתלותה או לא לחדשה אם "לדעת הרשות קיים לגבי המבקש חשש, שבעיסוקו לפי התעודה יש כדי לפגוע בבטחון המדינה; החלטה של הרשות שלא לאשר מתן תעודה או חידושה כאמור לא תתקבל אלא על פי פניה של משטרת ישראל או שירות הביטחון הכללי".

4. העותרים מבקשים לתקוף את המגבלות האמורות, שהוטלו על ידי המשיבים. ניתן לחלק את טענותיהם לשלושה חלקים עיקריים. החלק האחד נוגע בעיקרו בשאלת סמכותם של המפקד הצבאי ושר התחבורה. לטענת העותרים, סעיף 3 להוראות התנועה והתעבורה ניתן בחוסר סמכות. סמכויות המפקד הצבאי בשטח הכבוש נגזרות מדיני התפיסה הלוחמתית. דינים אלה תוחמים את סמכויותיו ושיקוליו לשטח זה, כך על פי הנטען. על כן, סעיף 3, ככל שהוא מתיימר להסדיר נהיגת תושבי האזור מחוצה לו, ניתן בחוסר סמכות. העותרים מבקשים גם לתקוף את סמכות שר התחבורה להתקין את תקנות 175 ו-578 לתקנות התעבורה. השיקולים הרלוונטיים להפעלת הסמכות

שהוענקה לשר נגזרים מהחקיקה הראשית, אשר הסמיכה אותו להתקין את תקנות התעבורה. מקור הסמכות להתקנתן מצוי בפקודת התעבורה [נוסח חדש]. לטענתם, שיקולי ביטחון, שהביאו להתקנת התקנות על ידי השר, זרים לתכלית החקיקה הראשית. החלק השני של הטענות נוגע לשאלת המידתיות של מדיניות המשיבים. לטענת העותרים, אין התאמה בין האיסור הגורף שהוטל לבין המטרה של שמירה על ביטחון הציבור. תושב אזור, השוהה בישראל מכוח היתר, שהחליט ליטול חלק בפעילות חבלנית, לא יקפיד על החזקת רישיון נהיגה. עוד נטען, כי קיים אף אמצעי שפגיעתו פחותה, בדמות הטלת מגבלת הנהיגה על בסיס אינדיווידואלי. הגבלת ניידותם של העותרים פוגעת, לפי הנטען, בזכותם לחופש תנועה. פגיעה זו מוצדקת רק אם קיימת סכנה לביטחון המדינה, שנשקפת מאדם מסוים ושבנדקת באופן אינדיווידואלי. ואולם, מדיניות המשיבים הינה גורפת, נטולת תשתית עובדתית ואינה מבוססת על בדיקה פרטנית. נטען אף כי העותרים שוהים בישראל מכוח היתר שהייה, המתחדש מדי תקופה. בעת כל חידוש מתקיים הליך בדיקה פרטני, הבוחן את המסוכנות הביטחונית של מבקש ההיתר. על פי הטענה, מי שהיתרו מחודש, אין לגביו חשש כי הוא מהווה סיכון ביטחוני ויש לאפשר לו להחזיק רישיון נהיגה. יתר על כן, אף אם קיימת תועלת ביטחונית במדיניות המשיבים, אין היא עומדת ביחס סביר לפגיעה בזכויות העותרים. החלק השלישי של הטענות נוגע לתקנה 175 לתקנות התעבורה. נטען, כי מצבם של תושבי האזור, המתגוררים במדינת ישראל מכוח היתר ולהם משפחות בה, הינו טעם מיוחד כשלעצמו. הדבר מקבל משנה תוקף לאור חוק הוראת השעה, העשוי לגרום לכך כי עשויים הם להימצא במעמדם החוקי הנוכחי במשך תקופה ארוכה.

5. המשיבים מבקשים לדחות את העתירות. לעניין סמכות המפקד הצבאי להגביל הענקת רישיון נהיגה, העלו הם מספר טענות. לטענתם, סמכות זו מוסדרת הן בסעיף 3 להוראות התנועה והתעבורה והן בתקנה 578 לתקנות התעבורה. על פי הנטען, שתי הוראות אלה הותקנו בסמכות. עוד נטען כי גם אם ייקבע שאין סמכות כאמור למפקד הצבאי, הרי שעל פי תקנה 175 לתקנות התעבורה נתונה הסמכות בידי שר התחבורה. בניגוד לעמדת העותרים, נטען כי המפקד הצבאי מוסמך לנקוט צעדים שמטרתם להבטיח את ביטחון תושבי ואזרחי ישראל, בהתקיים סיכונים הנובעים מן האזור. המפקד הצבאי רשאי לשקול שיקולי ביטחון בעת הענקת היתר כניסה לישראל, ובכלל זה שיקולים הנוגעים לסיכונים הביטחוניים, הנובעים ממתן רישיון נהיגה בישראל לתושב האזור. לעניין סמכות שר התחבורה, נטען כי בבסיס כל דבר חקיקה עומדות תכליות כלליות, ובהן ביטחון המדינה, שיש בהן כדי להיטיב עם הציבור. בעת הפעלת הסמכות, יש לפעול גם למימושן של תכליות אלה. כך נעשה בענייננו, שכן מדיניות

המשיבים נועדה לשמור על שלום הציבור. כמו כן נטען, כי לתושבי האזור אין כל זכות מוקנית לקבל רישיון נהיגה בישראל. בעניין זה מפנים המשיבים להחלטות קודמות של בית משפט זה, בהן נדחו עתירות, שהעלו טענות נגד סירוב ליתן רישיון נהיגה בישראל לתושבי האזור. המשיבים אף מפנים להערכתם המקצועית של גורמי הביטחון כי קיים סיכון בטחוני ממשי במתן אפשרות לתושבי האזור לנהוג בישראל ברכב מן השטחים או ברכב ישראלי. לפי הערכה זו, ארגוני הטרור הפלסטינים עושים שימוש בכלי רכב של תושבי האזור, שקיבלו היתר להתגורר בישראל במסגרת בקשות לאיחוד משפחות. הערכה מקצועית זו מבוססת אף על ניסיון העבר. לטענת המשיבים, אימוץ פרשנות כי שהות בישראל מכוח היתרי מינהלת התיאום והקישור היא כשלעצמה טעם מיוחד לעניין תקנה 175, תחייב הענקת רישיונות לכל תושבי האזור, שיש להם היתרי שהייה בישראל. לאור הסיכון הקיים בכך, אליו הפנו גורמי הביטחון, אין לראות במצב זה כשלעצמו טעם מיוחד להענקת היתר לנהוג בישראל.

6. בנוגע לעתירה בבג"ץ 1439/07, מתברר כי בעת הגשתה שהה העותר 1 בישראל מכוח היתרים של מינהלת התיאום והקישור. שלושה חודשים לאחר הגשת עתירתו סורבה בקשתו לאיחוד משפחות. אחת מטענותיו בעתירה שלפנינו הינה שאין להטיל מגבלות על נהיגתו, מבלי שעניינו ייבדק באופן אינדיווידואלי. ואולם, דווקא בדיקה פרטנית גילתה כי קיימת בעניינו מניעה ביטחונית, בגינה סורבה בקשתו להארכת היתרי השהייה. סירוב זה התבסס, בין היתר, על מידע ביטחוני שלילי הנוגע לאחיו, אשר הואשם והורשע בעבירות ביטחון חמורות. בעניין הסירוב לבקשה עומדת עתירה נפרדת בפני בית משפט זה (בג"ץ 6333/07). ברי, כי כל עוד לא הוכרעה עתירתו נגד הסירוב להתיר את המשך שהייתו בישראל, אין מקום לבחון את שאלת זכאותו לרישיון נהיגה בישראל. כבר מטעם זה ניתן לדחות את השגתו של העותר 1.

7. אין זו הפעם הראשונה שנושא מתן רישיון נהיגה בישראל לתושבי האזור מובא בפני בית משפט זה. לפחות שלוש עתירות קודמות בעניין נדחו. כך נקבע לפני זמן לא רב, כי לתושבי האזור אין זכות מוקנית לרישיון נהיגה ישראלי (ראו, בג"ץ 1559/05 פלוני נ' שר הפנים (לא פורסם, 31.1.07)). בעניין אחר, שאף הוא הובא לפני בית משפט זה בשנה זו, הוחלט כי אין להתערב בהחלטת המפקד הצבאי בנושא רישיונות הנהיגה לתושבי האזור, החלטה "המעוגנת במדיניותו על רקע המצב הביטחוני הקיים" (בג"ץ 2028/06 רג'אאי פאח'ורי נ' המינהל האזרחי (לא פורסם, 12.2.07)). יצוין, כי כבר בשנת 2002 נדחתה עתירה, שהעלתה את הסוגיה המוצגת בעתירות שלפנינו (בג"ץ 10208/01 מונקז אברהים מוחמד ברכאת נ' המפקד הצבאי של אזור יהודה ושומרון (לא פורסם, 25.7.02)). ייתכן, שניתן היה לדחות את העתירות כבר מן הטעם שבית

משפט זה הכריע בעניין בעבר. עם זאת, ראינו לנכון לבחון את העניין פעם נוספת, בין היתר, לאור העובדה שבעלי הדין הרחיבו בטיעוניהם וטענו נגד תוקפם של ההסדרים שבדין.

8. סעיף 3 להוראות התנועה והתעבורה אוסר, כאמור, על תושב האזור לנהוג ברכב מנועי אף מחוץ לאזור, אלא אם כלי הרכב רשום באזור. לטענת העותרים, בפועל נמנעת כניסתם לישראל של כלי רכב הרשומים באזור. לפיכך, המשמעות של הוראה זו היא שתושב האזור אינו רשאי לנהוג בישראל כלי רכב הרשום במרשם כלי הרכב בישראל ובפועל אין לו אף אפשרות לנהוג בתחומי המדינה בכלי רכב הרשום באזור. סעיף 5 לאותן הוראות מסמיך את המפקד הצבאי להעניק פטור מההוראה האמורה. יצוין, כי בחלק מהיתרי השהייה שהונפקו אף מצוינת המגבלה של איסור נהיגה בישראל. העותרים ביקשו לתקוף את סעיף 3 האמור, מהטעם שהמפקד הצבאי לא שקל שיקולים שנוגעים לאזור עצמו, אלא שיקולים שיש להם נפקות מחוץ לשטח זה. ברם, כבר נקבע כי שיקולים כאלה, הקשורים להגנה על ביטחונה של מדינת ישראל, הינם שיקולים שבסמכות המפקד הצבאי לשקול (ראו, בג"ץ 8414/05 אחמד עיסא עבדאללה יאסין נ' ממשלת ישראל, פסקה 29 (לא פורסם, 4.9.07); בג"ץ 7957/04 זהראן יונס מוחמד מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, פסקה 18 (לא פורסם, 15.9.05); בג"ץ 258/79 פלאח חסין אברהים עמירה נ' שר הביטחון, פ"ד לד(1) 90 (1979)). כמו כן ברור, כי המפקד הצבאי רשאי לקבוע נורמות שיש להן השלכה על תושבי האזור, גם שעה שאלה נמצאים מחוץ לאזור (ראו והשוו, בג"ץ 2722/92 מוחמד אלעמרין נ' מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה, פ"ד מו(3) 693 (1992)). כך, רשאי המפקד הצבאי לקבוע הסדרים בעניין יציאת תושבים מן האזור לישראל. במסגרת סמכותו זו, רשאי הוא אף להסדיר את סוגיית הנהיגה של תושבי האזור בישראל. על כן, אין יסוד לטענה התוקפת את סעיף 3 להוראות התנועה והתעבורה. מכל מקום, אף אם היינו מגיעים למסקנה שסעיף 3 האמור בטל בשל היעדר סמכות של המפקד הצבאי, לא היה בכך כדי לסייע לעותרים, אם לא יימצא פגם גם בהסדר שבתקנות התעבורה.

9. תקנות 175 ו-578ב הותקנו על ידי שר התחבורה בשנת 2002. אכן, כאשר שר התחבורה מתקין תקנות תעבורה, עליו לשקול בראש ובראשונה שיקולים "תחבורתיים", ובין היתר, שיקולים הנוגעים למשתמשים בדרך. מטבע הדברים, שלעניין זה, רשאי השר, ואף חייב, לשקול שיקולים הנוגעים לבטיחות התנועה בדרכים. אמנם, מניעת סכנה לשלום הציבור הנובעת מפעילות חבלנית אינה עומדת בבסיס תכליתה של הסמכות שהוענקה לשר התחבורה בפקודת התעבורה. עם זאת ברור, כי השיקול המרכזי של שמירה על שלומם של המשתמשים בדרך וכן של אלה

הנמצאים בקרבתם של כבישים יכול למצוא ביטוי אף בהתקנת תקנות המיועדות למנוע סכנה לציבור מפעילות חבלנית, שמקורה בכלי רכב ובנהגיהם. יצוין, כי בתשובת המשיבים פורטו מקרים בהם נעשה שימוש בכלי רכב של תושבי האזור, שהיו מצויים בהליך איחוד משפחות, לצורך ביצוע פיגועים ולהברחת אמצעי לחימה מהאזור לישראל. מכאן שהשימוש בכלי רכב לצורך ביצוע פיגועים ולהכנסת אמצעי לחימה לישראל צופן בחובו סיכון לכלל התושבים, ואף למשתמשים בדרך.

בנוסף, לא יכול להיות ספק שהשר רשאי לשקול אף שיקולים רחבים יותר מאשר שיקולים "תחבורתיים" גרידא. הדברים נכונים לגבי כל רשות מינהלית שיש לה סמכות הנוגעת לתחום מסוים. נביא דוגמה שתסביר העניין. בבג"ץ 612/81 סלים שבו נ' שר האוצר, פ"ד לו(4) 296 (1982) (להלן – פרשת שבו) עלתה שאלת סמכותו של אגף המכס והבלו להטיל איסור על ייבוא כלי רכב על ידי תושב הארץ. העותר טען כי האיסור אינו תקף, שכן הוא נבע משיקולים של שלום הציבור ובטיחות בדרכים וכי שיקולים אלה הינם זרים ככל שמדובר במכס ובמיסוי. בדחותו את העתירה קבע השופט ג' כך:

"כבר נפסק בעבר, כי אין פסול בכך שזרועותיה השונות של הרשות המבצעת פועלות תוך התחשבות בשיקולים ציבוריים כלליים, אף אם אלה חורגים מנושאי התחום הספציפי, עליו הן מופקדות" (שם, בעמ' 301).

לפיכך, אף לא נמצא פגם בכך ששר התחבורה (שנטל את סמכויותיו של המפקח על התעבורה) התחשב בשיקולים הנוגעים לפגיעה ברגשות הדת (בג"ץ 5016/96 ליאור חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1, 36 (1997)), ושהמפקח על התעבורה שקל שיקולים הנוגעים לזיהום ורעש לעניין הענקת רישיונות לקווי שירות למוניות (בג"ץ 635/95 מוניות הדריים שרות רחובות ק. עקרון מזכרת בתיה בע"מ נ' שר התחבורה, פ"ד נא(5) 723, 739 (בין האותיות ב-ג) (1997)).

התקנות שהתקין שר התחבורה נסמכות למעשה על מדיניותו של המפקד הצבאי, שהינו בעל מומחיות בכל הקשור לענייני ביטחון. למפקד הצבאי ישנה מדיניות המטילה מגבלות על הענקת רישיונות נהיגה ישראלים לתושבי האזור. מדיניות זו באה לידי ביטוי בסעיף 3 להוראות התנועה והתעבורה. אלמלא הותקנו תקנות על ידי שר התחבורה, ייתכן שהיה קושי ליישם את מדיניותו של המפקד הצבאי בתחומי מדינת ישראל. משנקטה אחת הרשויות במדיניות מסוימת הנמצאת בתחום מומחיותה, יכולה אף רשות אחרת לגבות את אותה מדיניות, להבטיח קיומה ולמנוע סיכולה. הנה כי כן,

לא ניתן לראות בשיקולי הביטחון שנשקלו משום שיקולים זרים בכל הקשור להתקנת התקנות הרלוונטיות בתקנות התעבורה. לסיכום, שיקולים כלליים של שלום הציבור אינם מהווים שיקולים זרים בהקשר למתן רישיונות נהיגה לתושבי האזור הנמצאים כדין בישראל. אין כל סתירה בין השיקולים "התחבורתיים" לבין השיקולים הכלליים.

10. נטען, כי אם ניתנים היתרי כניסה לישראל, הרי מסתבר שהסיכון מצד המחזיקים בהיתרים אינו גדול ולכן אין סיבה למנוע מהם קבלת רישיונות נהיגה. לכך נשיב כי העובדה שהרשויות מוכנות לקחת סיכון מסוים במתן היתרי כניסה לישראל אינה מחייבת אותן ליטול סיכון מוגבר הנובע ממתן רישיון נהיגה. יצוין, כי המשיבים הצביעו על כך שבמספר מקרים התגלתה מעורבות בפעילות טרור של תושבי האזור, אשר קיבלו היתרי שהייה בישראל. כלומר, בחינת בקשתם לאיחוד משפחות לא העידה על הימצאות מידע ביטחוני שלילי בנוגע אליהם, אך עם חלוף הזמן, דווקא לאחר השגת ההיתרים, לקחו הם חלק בפעילות טרור. בנוסף, מתן "תיעוד ישראלי" לתושבי האזור על ידי המדינה עלול ליצור סיכון מוגבר (ראו, בג"ץ 1740/04 איאד אמין עיאת נ' שר הפנים (לא פורסם, 31.7.06); בג"ץ 2028/05 אמארה חסן עבד נ' שר הפנים (לא פורסם, 10.7.06); בג"ץ 2271/98 דוניה זאד אחמד מוחמד עאבד (חתחות) נ' שר הפנים, פ"ד נה(5) 778, 793 (2001)). העותרים מוסיפים וטוענים שאין הרשויות רשאיות לקבוע איסור גורף על מתן רישיונות נהיגה, אלא יש לבצע בדיקה של כל אחד ואחד מן המבקשים ולקבל החלטה בהתאם. בהקשר זה נזכיר את שקבעה הפסיקה, כי לתושבי האזור אין זכות מוקנית לרישיון נהיגה ישראלי (פיסקה 7 לעיל). במיוחד על רקע זה, אין לקבל את הטיעון לפיו ניתן להשיג את אותה תכלית ביטחונית באמצעות עריכת בדיקה אינדיווידואלית. האפקטיביות של בדיקה זו אינה מספקת והיא מעוררת קשיים מעשיים רבים (השוו, בג"ץ 7052/03 עדאלה-המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים, פיסקה 109 ואילך לפסק דינו של המשנה לנשיא מ' חשין (לא פורסם, 14.5.06); בג"ץ 11120/05 אסאמה מחמוד חמדאן נ' אלוף פיקוד הדרום (לא פורסם, 7.8.07)). יש לזכור, כי מדובר באלפי אנשים השוהים בישראל ונמצאים במצב דומה לזה של העותרים. אילו היה מדובר במספר קטן של אנשים, אפשר שהטענה בעניין הצורך בעריכת בדיקה אינדיווידואלית הייתה בעלת משקל רב יותר (ראו והשוו, בג"ץ 5627/02 אחמד סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית, פ"ד נח(5) 70 (2004)). אין מקום גם לקבל את הטענה לחוסר סבירות של המדיניות. הערכתם של גורמי הביטחון לגבי הסיכון הטמון בהענקת רישיון נהיגה לתושבי האזור לא השתנתה. הערכה זו, ומדיניותם של המשיבים בעקבותיה, מעוגנות במציאות הביטחונית ובנסיבות בשטח. מאז דחייתן של העתירות הקודמות בנושא רישיונות הנהיגה (פיסקה 7 לעיל), לא חל שינוי של ממש בנסיבות הביטחוניות. במצב שכזה,

אין לנו אפשרות לקבל את טענותיהם של העותרים לגבי היותה של מדיניות המשיבים בלתי מידתית.

11. כאמור, העותרים טענו כי יש לראות במצבם ובמעמדם החוקי של בעלי היתרי השהייה כטעם מיוחד כשלעצמו, אשר מצדיק הענקת רישיון נהיגה על פי תקנה 175 לתקנות התעבורה. לא מצאנו לנכון להתערב בהחלטת השר, שכן טענת העותרים מעקרת מתוכן את המגבלה, שביקשו המשיבים להטיל. ברי, כי אם כל אחד ואחד מאלפי השוהים מכוח היתרי מת"ק יקבל רישיון נהיגה מכיוון שנראה במצבו משום טעם מיוחד, הרי נגביר את אותו סיכון ביטחוני שלהערכת גורמי הביטחון ראוי להקטינו. יחד עם זאת, הטרידה אותנו השאלה האם אין לתת משקל למשך התקופה בה מחזיק אדם בהיתר מת"ק. השאלה מחריפה עקב העובדה שכיום קטנה משמעותית האפשרות של העותרים ואחרים במעמד דומה לשדרג את מעמדם בשל הוראותיו של חוק הוראת השעה. כלומר, אדם יכול להחזיק בהיתרי מת"ק במשך תקופה ארוכה מאוד בלא שיחול שינוי בסטטוס שלו. בעקבות הערותינו בדיון, הסכימה באת כוח המשיבים, שעל הרשות המוסמכת הבוחנת בקשה לקבלת רישיון נהיגה ליתן משקל בגדר שיקוליה למשך הזמן שחלף מאז שהותר למבקש הרישיון לשהות בישראל. עם זאת, לטעמה אין שיקול זה בגדר השיקול הדומיננטי. רשמנו לפנינו את הדברים.

12. אשר על כן, דינן של העתירות להידחות וכך מוחלט.

ש ו פ ט

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט י' אלון:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט א' גרוניס.

ניתן היום, כ"ה בטבת התשס"ח (3.1.08).

שופט

שופטת

שופט